

16.11.2009

PSA-2009-R-9-531

Tätä päätös/lausuntoversiota on muokattu huomioiden henkilötietolain (523/1999) tavoitteet yksityisyyden suojasta.

Vapo Oy
Paikalliset polttoaineet
PL 22
40101 Jyväskylä

Kuopion Energia Oy
Snellmaninkatu 25
70100 KUOPIO

Viite / Hänvisning

Asia / Ärende

Yhteysviranomaisen lausunto Vapo Oy:n ja Kuopion Energia Oy:n yhteisen Luodesuon turvetuotantohankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Vapo Oy ja Kuopion Energia Oy ovat toimittaneet 26.8.2009 Pohjois-Savon ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-laki 468/1994, muutettu 458/2006) mukaisen arviointiohjelman, joka koskee Luodesuon turvetuotantohanketta Kiuruveden kunnan alueella.

HANKETIEDOT JA YVA-MENETTELY

Hankkeen nimi

Luodesuon turvetuotantoalueen ympäristövaikutusten arviointiohjelma, Kiuruvesi.

Hankkeesta vastaavat

Vapo Oy
Paikalliset polttoaineet
PL 22
40101 Jyväskylä

Vapo Oy:n yhteyshenkilö on Mirja Kattilakoski,
sähköposti: mirja.kattilakoski@vapo.fi

Kuopion Energia Oy
Snellmaninkatu 25
70100 KUOPIO

Kuopion Energia Oy:n yhteyshenkilö on Matti Voutilainen,
sähköposti: matti.voutilainen@kuopionenergia.fi

Konsultti

WSP Environmental Oy
Wolffintie 36 M10
65200 VAASA

Konsultin yhteyshenkilö on Hans Vadback,
sähköposti: hans.vadback@wspgroup.fi

Yhteysviranomainen

Pohjois-Savon ympäristökeskus
Sepänkatu 2 B
70100 Kuopio

Yhteysviranomaisen yhteyshenkilö on Ossi Tukiainen,
sähköposti: ossi.tukiainen@ymparisto.fi

YVA- menettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA- menettely) tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. YVA- menettelyä sovelletaan tässä hankkeessa YVA- asetuksen (713/2006) 6 §:n mukaisen hankeluettelon 2 e kohdan perusteella (turvetuotanto, kun yhteinäiseksi katsottava tuotantopinta-ala on yli 150 hehtaaria).

YVA- menettely alkaa, kun hankkeesta vastaava toimittaa arviointiohjelman yhteysviranomaisena toimivalle alueelliselle ympäristökeskukselle. Arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan suunnitelma siitä, miten arviointi tullaan suorittamaan. Yhteysviranomaisen antamassa lausunnossa esitetään, miltä osin arviointiohjelmaa on mahdollisesti tarkistettava.

Hankkeesta vastaava arvioi hankkeen ympäristövaikutukset arviointiohjelman ja siitä saamansa yhteysviranomaisen lausunnon pohjalta sekä kokoaa arvioinnin tulokset arviointiselostukseen. Yhteysviranomainen antaa lausuntonsa arviointiselostuksesta ja sen riittävydestä.

YVA- menettely päättyy, kun yhteysviranomainen toimittaa lausuntonsa arviointiselostuksesta ja muiden kannanotot siitä hankkeesta vastaavalle.

Hanke, sijainti ja tavoite sekä esitetyt vaihtoehdot

Vapo Oy ja Kuopion Energia Oy suunnittelevat Kiuruveden kunnassa sijaitsevan Luodesuon valmistelemista pääosin energiaturpeen tuotantoon. Hankkeen tarkoituksena on korvata Pohjois-Savon tuotannosta poistuvia turvetuotantoalueita sekä turvata lähialueiden turvetta käyttävien laitosten raaka-aineen saanti.

Alue sijaitsee n. 22 km Kiuruveden keskustaajamasta luoteeseen Näläntöjärven luoteispuolella. Hankealueen pinta-ala on noin 230 hehtaaria, josta tuotantokelpoista alaa on noin 214 ha. Hankealue sijaitsee Vuoksen vesistöalueeseen kuulu-

valla Iisalmen reitin vesistöalueella (4.5). Alustavan suunnitelman mukaan hankealueen kuivatusvedet johdetaan laskuojaa pitkin Rikkajoen alaosaan (valuma-alue 4.564) ja edelleen Näläntöjärveen (4.563) sekä kahta laskuojaa pitkin Remes-/Jylängönjokeen (4.562).

Hankealue on suurimmaksi osaksi ojitettua suota. Ojittamatonta luonnontilaista suoaluetta on 23 ha. Hankealueesta on Vapo Oy:n hallinnassa 160 ha sekä Kuopion Energia Oy:n hallinnassa 70 ha.

Hankkeen toteutus alkaa ympäristölupapäätöksen jälkeen. Varsinaisen tuotannon arvioidaan alkavan aikaisintaan vuonna 2012 ja kestävän noin 25 vuotta, jonka jälkeen alue siirtyisi jälkihoitovaiheeseen.

Arviointiohjelmassa esitetyt arvioitavat vaihtoehdot ovat:

- **Vaihtoehto 0 (VE0).** Hankkeen toteuttamatta jättäminen.
- **Vaihtoehto 1 (VE1).** Turvetuotanto toteutetaan koko tuotantokelpoisella pinta-alalla vesienkäsittelymenetelmänä ympärivuotinen pintavalutus.
- **Vaihtoehto 2 (VE2).** Turvetuotanto toteutetaan koko tuotantokelpoisella pinta-alalla vesienkäsittelymenetelmänä sulanmaan aikainen kemiallinen vesienkäsittely ja talviaikana laskeutusaltaat ja virtaamansäätö.
- **Vaihtoehto 3 (VE3).** Turvetuotanto toteutetaan koko tuotantokelpoisella pinta-alalla vesienkäsittelymenetelmänä sulanmaan aikainen pintavalutus ja talviaikana laskeutusaltaat ja virtaamansäätö.

HANKKEEN EDELLYTTÄMÄT LUVAT JA PÄÄTÖKSET

YVA-prosessissa ei tehdä hankealuetta koskevia päätöksiä. Hanke edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa ja lupaviranomainen on Itä-Suomen ympäristölupavirasto (1.1.2010 alkaen Itä-Suomen aluehallintovirasto). Lisäksi tarvitaan mahdollisesti rakennuslupia sekä lupa purkuvesien johtamiseen, ellei siitä voida sopia vesialueen omistajien kanssa. Turvetuotantoalueen perustamisesta on ilmoitettava kirjallisesti pelastusviranomaiselle viimeistään siinä vaiheessa, kun alueelle haetaan ympäristölupaa.

ARVIOINTIMENETTELYN SOVITTAMINEN YHTEEN MUIDEN LAKIEEN MUKAISIIN MENETTELYIHIN

Ylä-Savon seudun maakuntakaavassa (2003) suurin osa hankealueesta on merkitty turvetuotantoalueeksi EO1. Alueella ei ole vahvistettuja yleiskaavoja eikä asemakaavaa.

Samanaikaisesti Luodesuon hankkeen kanssa on käynnistynyt Vapo Oy:n Jokisuon turvetuotantoalueen YVA-menettely. Jokisuon lähialueella on samanaikaisesti vireillä myös Vapo Oy:n Haisurämeen turvetuotantoalueen YVA-menettely, joka on edennyt jo arviointiselostusvaiheeseen. Mm. liikenne Jokisuon

ja Haisurämeen alueille tapahtuu osin samoja teitä pitkin kuin Luodesuon alueelle. Eri hankkeiden yhteisvaikutukset tulee huomioida vaikutusten arvioinnissa.

EU:n vesipuitedirektiivin ja sen perusteella säädetyn lain vesienhoidon järjestämisestä (1299/2004) velvoittama vesiensuojelun ja hoidon yleinen tavoite on vesistöjen vähintään hyvä tila vuoteen 2015 mennessä. Hankkeen vaikutus tämän tavoitteen saavuttamiselle on syytä ottaa huomioon arviointiselostuksessa. Myös EU:n tulvadirektiivi tulee ottaa huomioon.

ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Pohjois-Savon ympäristökeskus on yhteysviranomaisen ominaisuudessa kuuluttanut ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta Kiuruveden kaupungin ja Pohjois-Savon ympäristökeskuksen ilmoitustauluilla 16.9.2009 - 16.10.2009. Kuulutus on julkaistu Kiuruvesi-lehdessä 16.9.2009. Arviointiohjelma on ollut nähtävillä arviointimenettelyn ajan Kiuruveden kaupungintalolla ja Pohjois-Savon ympäristökeskuksessa.

Arviointiohjelmaan on voinut tutustua myös internetissä osoitteessa: <http://www.ymparisto.fi/psa> .

Hanketta ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskeva yleisötilaisuus on järjestetty Kiuruvedellä Tihisen Elotuvalla 28.9.2009. Hanketta esittelevien tahojen edustajien lisäksi tilaisuuteen osallistui 22 henkilöä.

Pohjois-Savon ympäristökeskus on pyytänyt arviointiohjelmasta lausuntoja viranomaisilta, muilta tahoilta ja kansalaisilta 16.10.2009 mennessä.

YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Pohjois-Savon ympäristökeskukselle toimitettiin 12 lausuntoa ja mielipidettä. Ympäristökeskus toimittaa lyhentämättömänä kopion kaikista annetuista lausunnoista ja mielipiteistä Vapo Oy:lle ja Kuopion Energia Oy:lle tämän lausunnon liitteenä.

Arviointiohjelmasta annettujen lausuntojen ja mielipiteiden keskeinen ympäristövaikutusten arviointiin liittyvä sisältö oli kannanottojen saapumisjärjestyksessä seuraava:

Pohjois-Savon riistanhoitopiirillä ei ole hankkeesta huomautettavaa. Alueella mahdollisesti olevat teeren soidinalueet eivät vaaranna turvetuotannosta, sillä linnut käyttävät myös turvekenttiä soidinalueinaan. Riistanhoitopiiri esittää, että turvetuotantoa suunniteltaessa otettaisiin pohdintaan alueen ennallistaminen aikanaan vesilintukosteikoksi. Tällöin tuotannosta vapautuvasta turvetuotantoalueesta olisi eniten hyötyä seutukunnan eläimistön ja kasviston rikastuttajana. Kosteikkona alue palaisi myös alkuperäiseen olomuotoonsa.

Terveempi Onkivesi ry:n mielestä arviointiohjelma käsitteli aihealuetta laajasti ja seikkaperäisesti. Siitä huolimatta nousi pelko ympäristövaikutuksista lähi- ja kaukovaikutusalueilla. Iisalmen reitin vesistöt ovat jo nyt ylikuormitettuja ja osin pahoin umpeen kasvaneita. Kaikki lisäkuorma pahentaa tilannetta. Myös turvetuotannon osalta tarvitaan kokonaisvaltaista ja kaikenkattavaa työtä vesien tilan

parantamiseksi. Iisalmen reitille laaditut kunnostushankkeet eivät ole toteutuneet toivotulla tavalla, josta syystä lisäkuormaa ei tule sallia, ellei olevaa tilannetta saada korjattua. Yhdistys nostaa esiin EU:n vesipuitedirektiivin ja sen tavoitteet.

Kiuruveden kalastusalue haluaa, että Luodesuon YVA-ohjelman sisältämät virheellisyudet koskien hankkeen vaikutusalueen kalastoa, kalaistutuksia ja kalataloudellista merkitystä korjataan. Pelkkä kalastuskunnilta tiedustelu ei anna luotettavaa kuvaa kalataloudellisista vaikutuksista. YVA-ohjelmasta puuttuvat mm. Rikkajoesta tehty kalasto- ja vesiluontoselvitys ja tutkitut taimenistutukset. Kalaistutuksista on olemassa istutusrekisteri. Kalastoa ja kalaistutustoimenpiteitä voi tarkentaa osakaskunnalta.

Hankkeen vaikutusalueen (Rikkajoki, Näläntöjärvi ja Remesjoki) veden laatu eri vuodenaikoina on selvitettävä ennen mahdollista turvetuotannon aloittamista, jolloin saadaan vertailutietoa hankkeen vesistömuutoksista tulevaisuudessa.

Kalastusalue muistuttaa, että virkistys- ja kotitarvekalastuksen vaikutuksista mm. henkisen hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden, yksilön kokemusten rahallista arvoa on vaikea määritellä. Kalastajat ovat hankkineet veneitä, pyyntivälineistöä yms., jotka saattavat jäädä vaille käyttöä, jos vesistön ja kalaston tila muuttuu hankkeen seurauksena.

Itä-Suomen työsuojelupiirin työsuojelutoimistolla ei ollut huomautettavaa lausunnolla olleisiin asiakirjoihin. Muutoin työsuojelupiiri toteaa, että turvetuotannosta aiheutuvilla haitoilla (melu, pöly, kemikaalit, jätteet, onnettomuustilanteet) voi olla vaikutusta myös turvetuotantoalueella työskentelevien henkilöiden työturvallisuuteen, joten niistä tulee tehdä tarvittavat ja riittävän kattavat työturvallisuuslain mukaiset vaara- ja haittatekijöiden arvioinnit.

Henkilö A.A. toteaa, että arviointiohjelma tuo hyvän raamin arviointiin. Kuitenkin hankkeen seurauksena edessä olisi muutaman vuoden kuluttua Näläntöjärven, Rikka- ja Remesjoen täyttyminen turvelietteellä ja hiljalleen kuivuminen. Sama kohtalo myöhemmin olisi Jylängönjoella, Osmankijärvellä ja Koskenjoella. Edessä olisi koko Kiuruveden pohjoispitäjän vähittäinen kuihtuminen ja autioituminen. Hankkeesta aiheutuisi vuosikymmeniä kestävä melu- ja pölyhaitta sekä rekkaralli. Kapealla, heikkokuntoisella, mutkaisella ja mäkisellä tiellä on huonoilla keleillä hyvin vaarallista. Muistuttaja uskoo, ettei hanke paranna remes kylälaisten työllisyyttä, vaan kilpailutuksen seurauksena tekijät tulevat muualta. Turpeen tuomat hyödyt ja voitot menevät Vapon ja Kuopion Energian kukkaroon. Hanke on lopetettava ennen alkuaan. Muistuttaja kannattaa vaihtoehtoa 0.

Remekselän, Niemisjärven ja Kämärän osakaskunnat kannattavat vaihtoehtoa 0. Osakaskunnat vastustavat turpeen noston aloittamista alueella aikaisempaan kokemukseen perustuen. Näläntöjärven, Osmangin ja Palosjärven keskisyvyys on alentunut ainakin metrillä turvetuotannon aikana. Soiden ennallistaminen nyt heti olisi vesistöjen kannalta paras vaihtoehto. Osakaskunnat vaativat myös sedimenttitutkimusta Näläntöjärven osalta.

Osakaskuntien mielestä arviointiohjelmassa vähätellään vesistölle aiheutuvia haittoja. Kun vesistöt on lähes tuhottu, niin vähäininkin lisäys on pahasta. Vesistöjen haitta-alueena on käsiteltävä ainakin koko Remekselän osakaskunnan aluetta. Toisin kuin arvioijat esittävät, Remekselän osakaskunta on istuttanut haukea varsin runsaasti. Myös mökkiläisten virkistyskäyttö kärsii merkittävästi veden laadun heikkenemisestä.

Itä-Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosaston mukaan arviointiohjelma on monelta osin konkretisoitumaton. Ohjelmassa esitetään paljon asioita selvitettäväksi ehdollisena. Mitä ja miten todella selvitetään, jää avoimeksi.

Arviointiohjelmassa oleva hankealueen yleiskartta on epämääräinen. Vaikutusten arvioinnissa tulee ensin määrittää arviointialue, jolla asuviin tai muutoin oleskeleviin ihmisiin kohdistuvat vaikutukset arvioidaan. Arviointialueen väestörakenne, väestömäärä ja kiinteistöjen sijainti tulee selvittää. Myös vapaa-ajan asutus tulee ottaa huomioon. Arviointiin tulee sisällyttää häiriintyvien kohteiden, kuten päiväkotien, koulujen ja vanhainkotien sekä talousvesikaivojen sijainti sekä niihin kohdistuvat vaikutukset. Lähikylien Huutoniemenperän ja Makkaraperän sekä Remeskyllän asukkaat tulee ottaa kokonaisuudessaan mukaan ihmisiin kohdistuvien (terveydellisten ja sosiaalisten) vaikutusten arvioinnissa. Kartalla tulisi esittää vaikutusten arviointialueen rajaus ja arviointialueella sijaitseva pysyvä ja vapaa-ajan asutus sekä muut häiriintyvät kohteet sekä tiet.

Ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia arvioidessa on oleellista tietää, millaista asutusta ja toimintaa vaikutusten arviointialueella on: haittaako/estääkö hanke asukkaiden tämän hetkistä asumista ja olemista sekä elinkeinonharjoittamista?

Arviointiohjelman mukaan lähimmät peltoalueet ovat 100 metrin päässä. Arvioinnissa tulee selvittää, missä käytössä vaikutuspiirissä olevat pellot ovat ja mitä vaikutuksia hankkeesta on maanviljelykselle.

Lisäksi on arvioitava, rajoittaako liikennöinti asukkaiden tai erityisryhmien esim. koululaisten tai vanhusten liikkumista. Myös kuljetusreittien läheisyydessä ihmisille aiheutuvia haju-, melu ja pölyhaittoja tulisi arvioida. Luodesuon ja Jokisuon turvesuohankkeiden kuljetukset tapahtuvat osittain samoja reittejä pitkin, joten hankkeiden yhteysvaikutukset tältä osin ja muutoinkin tulisi arvioinnissa selvittää.

Hajuhaitan arviointi tulisi lisätä arviointiin. Erityistilanteista (ilkkivalta, onnettomuudet) johtuvat vaikutukset tulee sisällyttää arviointiin.

Sosiaalisia vaikutuksia koskeva kysely tulee toimittaa kaikille vaikutusalueen talouksille. Terveysvaikutusten ja sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa tulee kuulla paikallisia sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoita (kaupungin sosiaali- ja terveydenhuoltoa) ja käyttää heitä täydentämään ja tulkitsemaan hankittua arviointiaineistoa. Kyselylomake tulee liittää arviointiselostukseen. Arviointiselostuksessa tulee esittää, kuka arvioinnin on tehnyt.

Lääninhallituksen mielestä ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa käytävien menetelmien tulisi olla sellaisia, että ne antavat mahdollisuuden vuorovaikutukseen. Terveysvaikutusten ja sosiaalisten vaikutusten arviointi tulee tehdä vertailukelpoisin arviointiperustein siten, että arviointitulosten perusteella vaihtoehtoja voidaan vertailla keskenään.

Arviointiselostuksessa tulisi olla ehdotus toimenpiteistä, joilla haitallisia ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia aiotaan rajoittaa ja ehkäistä sekä seurata.

Henkilö B.B. ja viisitoista muuta allekirjoittajaa esittävät kantanaan, että arviointiohjelma on jossain määrin ylimalkainen, sisältää virheellisyyksiä ja koko hanke on suunnitelmaan kirjattuun aikatauluun nähden myöhässä, mikä merkitsee koko hankkeen siirtymistä. Yksi merkittävimmistä puutteista on toteuttamisvaihto 0:n yksilöimätön tarkastelu. Toteuttamatta jättämismahdollisuudessa tulee selvittää myös suon ennallistaminen ja siitä koituvat maisemalliset ja luonnonsuojelliset

arvot. Tarkasteluun liittyvässä biotooppitutkimuksessa on selvittävä alueella mahdollisesti esiintyvät suojellut kasvilajit. Samoin on selvittävä, mitä mahdollisuuksia olisi korvata ajateltu turvepoltto todellisella uusiutuvalla energialähteellä - Pohjois-Savon alueelta hankitulla metsähakkeella.

Hankevaihtoehdoissa on selvittävä hankkeen välittömässä läheisyydessä (0-300 m) sijaitsevien maatalojen elämisen edellytykset, samoin vapaa-ajan asuntojen käytettävyys kuin myös hankkeen vaikutus kiinteistöjen arvoon. Hankkeen välittömässä läheisyydessä sijaitsevien kiinteistöjen osalta on selvittävä, mitä kiinteistöjen asukkaille ja niillä harjoitettavalle maataloudelle merkitsee hankkeesta aiheutuva melu, kiinteistöille kulkeutuva pöly ja pohjaveden lasku ja saastuminen. Hankkeen välittömässä läheisyydessä sijaitsevilla tiloilla harjoitetaan mm. karjataloutta, ja esimerkiksi tuorerehun valmistuksessa on tarkkaan huolehdittava siitä, ettei rehun sekaan joudu maa-aineksia ja sen mukana haitallisia mikrobeja. Rehun teko ja turpeen nosto ajoittuvat sään takia samaan aikaan, joten turvepölyn joutumista tuorerehun sekaan ei voi millään estää.

Turvetyömaalla on merkittävä tulipaloriski. Kun maatalousyrittäjältä edellytetään ennakkosuunnitelmaa mm. karjan evakuoimiseksi tulipalon sattuessa, on arviointiohjelmaan sisällytettävä realistinen ja toimiva suunnitelma hankealueen keskellä sijaitsevan suuren karjatilan karjan suojaamiseksi ja tarvittaessa evakuoimiseksi hankealueella sattuvan tulipalon uhatessa karjaa. On huomattava, että toimiva evakuointi todennäköisesti vaatii erillisen poistumistien rakentamista tilalle.

Hankkeen välittömässä läheisyydessä sijaitsevien vapaa-ajan asuntojen käyttö kokonaan kyseenalaistuu hankkeesta aiheutuvien melu- ja pölyvaikutusten takia.

Hankkeen lähivaikutusalueella (300 – 1000 m) sijaitsee yli 20 kiinteistöä. Kiinteistöt sijaitsevat hankealueen ympärillä, joten riippumatta tuulen suunnasta esimerkiksi pölyn kulkeutumisesta on aina haittaa. Arviointiohjelmaluonnoksessa todetaan, että etelän ja kaakon puoleiset tuulet ovat vallitsevia, mutta luonnoksessa esitetyn graafin mukaan luode- ja länsituulet ovat vain 14 % harvinaisempia kuin etelä- ja kaakkoistuulet. Paikallisen kokemuksen mukaan länsi- ja luodetuulet ovat huomattavasti voimakkaampia kuin etelä- ja kaakkoistuulet, joten pölyn leviäminen hankkeesta joka suuntaan on käytännössä yhtä todennäköistä. Tästä syystä on välttämätöntä, että ympäristövaikutusten arvioinnissa suoritetaan sekä melun että pölyn leviämismallinnus huomioiden ympäristöolosuhteet, viljelykset sekä todelliset ja ilmastonmuutoksen mukaan voimistuvat tuulet.

Lähivaikutusalueella on laajoja viljan viljelyalueita. Ympäristövaikutusten arviointiin on liitettävä selvitys siitä, mitä viljan sekaan joutuva turvepöly aiheuttaa viljasta valmistetulle niin litistetylle tuorerehulle kuin kuivauksen jälkeen jauhetulle rehujauhollekin. Arviointiin on liitettävä asiantuntijalausunto siitä, mitä edellä mainitun saastuneen rehun syöttö kotieläimille merkitsee.

Arviointiohjelmaluonnoksessa on esitetty, että raskas liikenne lisääntyy esim. Pyhäntäntiellä jopa 130 %. Kyseinen tie ei ole esim. leveydeltään suunniteltu tällaista liikennettä varten. Mm. maatalouden harjoittajat joutuvat tilojen hajanaisuuden takia liikennöimään tiellä yhä suurempien koneiden kanssa, joten on välttämätöntä, että arviointiohjelmassa selvitetään tien leventämismahdollisuus, ennen kuin hankkeesta aiheutuva kuljetustarve ja siitä aiheutuva turvallisuusriski toteutuu.

Alueen virkistyskäytön osalta suunnitelmaluonnoksessa esitetään tarkasteltavaksi vain metsästettävät lintulajit, jotka yleisen tiedon mukaan ovat niukat. Sen sijaan

erittäin merkittäväksi on jo vuosia muodostunut suurriistan metsästys, joka kärsii suuret aluemenetykset, joten virkistyskäyttöä on tarkasteltava tältäkin osin.

Hankevaihtoehdossa tulee tarkastella talous- ja elinkeinovaikutuksia luonnoksessa esitetyn yleisen tason tarkastelun sijaan yksilöidysti. Mitä hanke vaikuttaa hankepaikkakunnan työllisyyteen ja talouteen niin yritysten kuin yksilöidenkin kannalta.

Savo-Karjalan tiepiirin mukaan hankkeen liikennevaikutukset ja selvittävät liikennevaikutukset ovat kattavat eikä tiepiirillä ole niiden suhteen muuta huomautettavaa, kuin että tässä tapauksessa on arvioitava myös työkoneiden liikkumisen vaikutukset maantien poikki, koska tuotantolohkoja sijaitsee välittömästi maantien molemmin puolin.

Kaikkien vaikutusten arvioinnissa on erityisesti otettava huomioon toiminnan sijoittuminen välittömästi maantien varteen. Vaikutuksia on kattavasti arvioitava maantien liikennöitävyyden ja liikenneturvallisuuden kannalta. Vaikutuksia on arvioitava myös tierakenteiden vakauden ja vesiolosuhteiden kannalta; erityisesti on selvittävä vesienjohtamisen vaikutukset ja turvallisuus tierumpujen riittävyyden kannalta myös poikkeusolosuhteissa ja kaikkina vuodenaikoina.

Ylä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymä toteaa, että arviointiohjelmassa on suurimmaksi osaksi huomioitu hankkeen vaikutukset ja niiden selvittämiseksi tarvittavat selvitykset, mutta joiltain osin ohjelmaa on tarpeen tarkentaa ja selventää.

On tärkeää, että turvetuotantohankkeen vaikutukset laskuvesistöjen tilaan kartoitetaan erityisen huolellisesti. Vesistövaikutusten arvioinnissa tulisi tuoda riittävän selkeästi esille laskuvesistöjä jo tällä hetkellä rasittavat toiminnot ja arvio näiden vaikutusten kestosta. Vesienkäsittelymenetelmien vertailun osalta on syytä olla joustava ja tarvittaessa ottaa vertailuun myös muita vaihtoehtoja kuin mainitut.

Selvitettäessä toiminnan meluhaittoja tulee huomioida toiminnan vuorokausittainen toiminta-aikamaksimi ja melun leviämisen arvioinnin tulokset on selvyuden vuoksi hyvä esittää vyöhykkeittäin kartalla. Koska hankealueen läheisyydessä on verrattain runsaasti asutusta, on tärkeää vertailla keskenään erilaisia työmenetelmiä ja muita toimenpiteitä ja pyrkiä löytämään paras toimintatapa melu- ja pölyhaittojen minimoimiseksi. Mikäli toimintaa tehdään myös yöaikaan, on tarpeen tarkastella, missä laajuudessa toimintaa voidaan harjoittaa asutusta lähimmillä lohkoilla melurajojen ylittymättä.

Henkilöt C.C ja D.D. vastustavat turvetuotannon käynnistymistä ja nostoa alueella pölyhaittojen vuoksi. Suunnitellun tuotantoalueen lohko 6 sijaitsee muistuttajien viljelemistä pelloista lähimmillään viiden metrin etäisyydellä. Lisäksi muistuttajien asuinrakennuksen tontin raja on 590 metrin päässä lohkon 6 reunasta.

Pohjois-Savon liitto toteaa, että arviointiohjelmassa maakuntakaavoitusta koskeva osa on vaikeatulkintainen. Kaavojen suunnitteluperiaatteet, kaavamerkinnot ja -määräykset sekä kaavan toteutumisen vaikutukset eivät jäseny tekstillä riittävästi. Kuvauksesta on vaikea ymmärtää, mitkä osat ovat kaavan lainauksia ja mitkä mahdollisia arvioinnin tekijän tulkintoja, mitkä osat ovat oikeusvaikutuksellisia kaavamääräyksiä, mitkä selostuksen kuvauksia. Arviointiselostukseen maakuntakaavoitusta koskevaa osuutta on tarpeen täsmentää ja selkeyttää.

Koskenjoen valuma-aluetta koskeva suunnittelumääräys ei ole vielä voimassa, koska se sisältyy Pohjois-Savon maakuntakaavaluonnokseen, vaan voimassa ovat Ylä-Savon seudun maakuntakaavan määräykset.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Hankekuvaus

Arviointiohjelmassa on kerrottu selvästi hankkeen nimi ja sijainti sekä siitä on helposti löydettävissä hankkeesta vastaava, konsultti ja yhteysviranomaisen yhteystietoihin.

Hankkeen tarkoituksesta on kerrottu arviointiohjelmassa riittävästi. Hankkeen tavoitteet ja kytkeytyminen saman toimijan muihin hankkeisiin on esitetty yleispiirteisesti. Ohjelmassa on virheellisesti todettu samalla vesistöalueella 4.563 olevan tuotannossa olevia turvetuotantoalueita 415 ha ja kuntoonpanovaiheessa olevia 208 ha. Kyseiset määrät turvetuotantoalueita eivät kuitenkaan ole yksistään valuma-alueella 4.563, vaan Näläntöjärven yläpuolisilla valuma-alueilla yhteensä (valuma-alueet 4.563 ja 4.564). Arviointiselostuksessa tulee tarkemmin kuvata, mitä turvetuotantoalueita ja millaisessa tuotannon vaiheessa Näläntöjärven ja Osmanginjärven yläpuolisilla valuma-alueilla on. Olemassa olevien ja suunniteltujen tuotantoalueiden osalta tulee arvioida, miten tuotantopinta-ala niillä kehittyy esimerkiksi viiden vuoden välein tarkasteltuna. Eri tuotantoalueiden yhteisvaikutusten arviointiin on otettu tarkemmin kantaa tämän lausunnon kappaleessa vesistöt ja vedenlaatu.

Hanketta on perusteltu riittävästi energiahuollon näkökulmasta. Arviointiohjelmasta saa riittävän käsityksen hankkeen suunnitteluvaiheesta ja maankäyttötarpeesta yleisellä tasolla.

Hankkeen tarkoituksesta on kerrottu arviointiohjelmassa riittävästi. Hankkeen tavoitteet ja kytkeytyminen saman toimijan muihin hankkeisiin on esitetty yleispiirteisesti.

Hankkeen suhdetta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin ei ole kuvattu lainkaan, tämä tulee tehdä selostuksessa. Vuonna 2008 tarkistettujen valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan turpeenottoalueiksi varataan jo ojitettuja tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneita soita ja käytöstä poistettuja suopeltoja. Lisäksi turpeenoton vaikutuksia on tarkasteltava valuma-alueittain ja on otettava huomioon erityisesti suoluonnon monimuotoisuuden säilyttämisen ja muiden ympäristönäkökohtien sekä taloudellisuuden asettamat vaatimukset. Osa hankealueesta on kuitenkin ojittamatonta luonnontilaista suoaluetta. Ojittamaton osa hankealueesta on merkittävä arviointiselostuksessa selkeästi kartalle.

Arviointiselostuksessa tulisi kuvata soveltuvin osin, mitä muita lupa-, ilmoitus- ja suunnitelmavelvollisuuksia (esim. rakennuslupa, ilmoitus pelastusviranomaiselle, kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma, vesi- ja luonnonsuojelulain mukaiset luvat) hankkeeseen voi liittyä sekä lyhyesti kuvata säännökset, joihin velvollisuus perustuu.

Erilaiset turvetuotannon vesiensuojelumenetelmät on kuvattu hyvin yleisellä tasolla, mutta arviointiselostukseen on tarpeen kuvata menetelmiä tarkemmin. Esimerkiksi pintavalutuksen, laskeutusaltaiden, virtaamansäädön, sarkaojarakenteiden ja kemiallisen käsittelyn toimintaperiaate tulee kuvata niin, että kaikki hankkeeseen osallistuvat saavat selkeän käsityksen menetelmien toimintaperiaatteista. Myös eri menetelmillä saavutettava puhdistusteho tulee tuoda esiin. Ympärivuotisen pintavalutuksen

osalta tulee kuvata, miten menetelmään liittyvät jäätymisongelmat tullaan ratkaisemaan.

Arviointiohjelmassa esitetty aikataulu on virheellinen ja epärealistinen. Aikataulusuunnitelmaan nähden ohjelmatyö on useita kuukausia myöhässä. Suunnitelman mukaan arviointiselostuksen olisi valmistuttava kuukauden kuluessa ohjelmalausannon antamisesta, mikä ei tarvittavien selvitysten määrä huomioiden liene mahdollista. Arviointimenettelyn ja kuulemisen aikatauluja tulee tämän vuoksi täsmentää arviointiselostukseen.

Vaihtoehdot ja niiden käsittely

Hankkeen vaihtoehtojen asettelu on selkeä.

Vaihtoehtojen vertailun helpottamiseksi eri vaihtoehtojen vaikutukset tulee esittää arviointiselostuksessa myös taulukkomuodossa.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Arviointiohjelmassa on tunnistettu hankkeen pääasialliset ympäristövaikutukset ja vaikutusmekanismit sekä ryhmitelty ne systemaattisesti.

Nykytilanteen kuvaus ja vaikutusten arviointi tulee laajentaa ulottumaan Osmankijärveen saakka. Asiaa on käsitelty tarkemmin vesistövaikutusten kohdassa.

Kaikkien vaikutusten arvioinnissa on huomioitava toiminnan sijoittuminen välittömästi maantien varteen. Tarkemmin asiaa on käsitelty kohdassa "Liikenne".

Maankäyttö, maisema, kaavoitus

Arviointiohjelmassa maakuntakaavoitusta koskeva osa on vaikeatulkintainen. Tästä syystä arviointiselostukseen maakuntakaavoitusta koskevaa osuutta on tarpeen täsmentää ja selkeyttää.

Koskenjoen valuma-aluetta koskeva suunnittelumääräys ei ole vielä voimassa, koska se sisältyy Pohjois-Savon maakuntakaavuluonnokseen, vaan voimassa ovat Ylä-Savon seudun maakuntakaavan määräykset.

Luonnonympäristö, eliöstö ja suojelualueet

Kasvillisuus, linnusto, muu eläimistö ja vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen tulee selvittää arviointiohjelman mukaisesti. Myös luonnontilaisten, vesilain suojelujen lähteiden esiintyminen tulee selvittää.

Ojittamattomilta alueilta tulee selvittää suoluontotyypit ja arvioida niiden merkitys erilaisten suoluontotyyppien suojelun kannalta.

Vesistöt, vedenlaatu

Alueen vesistöjen tilasta ja vedenlaadusta on arviointiohjelmassa esitetty jonkin verran taustatietoja. Arviointiohjelmassa on esitetty keskeiset arvioitavat seikat, joiden suhteen vesistövaikutuksia aiotaan selvittää. Päästöjen vaikutusten arvioinnissa tarvitaan tietoja vastaanottavien vesistöjen sietokyvystä. Tämä tulee esittää vesistöittäin

perustuen purkualueiden vedenlaatuun, hankkeen laskennalliseen kuormitukseen, sekä vastaanottavien vesistöjen hydrologiaan ja morfologiaan. Arviointiohjelmassa ei ole tuotu esille, mitkä tekijät vesistövaikutustarkastelu tulee kattamaan. Arvioinnissa käytettyjä menetelmiä, kuten vedenlaatumalleja, ei ole kuvattu arviointiohjelmassa, joten ne tulee kuvata selkeästi arviointiselostuksessa.

Sekä vedenlaatu että hydrologiatietoja on hankittava lisää ellei nykyisin käytössä olevat tausta-aineistot anna tarvittavia lähtökohtia arviointiselostukselle. Vaikutustarkastelussa tulee ottaa huomioon valumavesien lisäksi turvepölyn vaikutukset vesistöissä.

Vedenlaadun lisäksi tulisi arvioida hankkeen vaikutuksia pohjan liettymiseen erityisesti Nälantöjärven umpeenkasvavassa luoteisosassa sekä virtavesien pohjaeläinyhteisöjen tilaan.

Vesistön tilan, vesistövaikutusten ja kalaston osalta tulisi tarkastella tilanne Osmanginjärveen saakka. Luodesuon kuormituksesta suurin osa kohdistuu Osmanginjärven-Jylängönjoen valuma-alueelle, jonka merkittävin vesistö Osmankijärvi on. On otettava myös huomioon se tosiseikka, että Rikkajoen vedet kulkeutuvat pääosin oikovirtauksena Nälantöjärven pohjoispään läpi Remes/Jylängönjokeen, jolloin myös valuma-alueille 4.564 ja 4.563 johdetut Luodesuon valumavedet tosiasiallisesti vaikuttavat merkittävästi myös valuma-alueeseen 4.562. Osmankijärveen kohdistuvan kuormituksen arvioinnissa tulee huomioida myös muut siihen vaikuttavat turvetuotantohankkeet, kuten Pyhäjärven kunnan alueelle sijoittuva Liittosuo. Luodesuon ja muiden vireillä olevien turvetuotantohakkeiden yhteisvaikutus voi olla Osmanginjärven kannalta merkittävä.

Arviointiselostuksessa tulee selvittää, mikä olisi hankkeen aiheuttama vesistökuormitus Rikkajoen (4.564), Nälantöjärven (4.563) ja Osmanginjärven-Jylängönjoen (4.562) valuma-alueella kokonaistypen, kokonaisfosforin ja kiintoaineen osalta. Kuormitusvaihtelut tulee selvittää eri vuodenaikoina ja sääoloiltaan erilaisina vuosina. Hankkeen aiheuttama vesistökuormituksen lisäys ko. vesistöjen valuma-alueella tulee arvioida ja eritellä sen osuus kokonaiskuormituksesta. Selostuksesta on myös käytävä ilmi, kuinka paljon turvetuotanto tällä hetkellä ja hankkeen mahdollisen toteutumisen jälkeen kokonaisuutena kuormittaa vesistöä. Tarkastelussa tulee eritellä kuntoonpano- ja tuotantovaiheen tilanne.

Euroopan unionin neuvosto hyväksyi direktiivin tulvariskien arvioinnista ja hallinnasta (tulvadirektiivi) 18.9.2007. Direktiivin 17 artiklan mukaisesti jäsenvaltioiden on saatettava direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan kahden vuoden kuluessa voimaantulopäivästä. Sää- ja vesiolojen ääri-ilmiöiden yleistyessä ilmastonmuutoksen vuoksi on tarpeen varautua tulvan torjuntaan. Tulvadirektiivissä korostuu kolme veloitetta: tulvariskien alustavan arvioinnin, tulvavaara- ja tulvariskikarttojen sekä tulvariskien hallintasuunnitelmien laatiminen.

Tulvaherkkyys ja sen aiheuttama ympäristövaikutus tulee selvittää hankkimalla riittävät tiedot alueen hydrologiasta. Varmuuden saamiseksi tulvariski eri vuodenaikoina tulee selvittää vaaitsemalla ainakin herkimät alueet tuotantoalueen itä- ja kaakkoisosissa. Arviointiselostuksessa tulee esittää mitoitustulvalaskelmiin perustuvat kartat, joissa näkyy tulvaherkkä alue eriasteisissa tulvatilanteissa ja tulvien esiintymisen todennäköisyys hankkeen elinkaaren aikana. Samalla tulee arvioida, mikä olisi tulvatilanteissa syntyvä vesistökuormituksen määrä eritellen kevät/syysy sekä kesätulvat.

Ympäristökeskuksen käsityksen mukaan ainakin osa laskeutusaltaista ja pintavalutuskentistä sijaitsee tulvaherkällä alueella. Arviointiselostuksessa on esitettävä, miten tulvan leviäminen laskeutusaltaisiin ja pintavalutuskenttien alueelle estetään. Selostuksesta on käytävä ilmi, mikä on suunniteltujen vesiensuojelumenetelmien puhdistusteho ja toimivuus erilaisissa hydrologisissa olosuhteissa ja eri vuodenaikoina.

Arviointiohjelman mukaan Luodesuon alueen todennäköisin jälkikäyttömuoto hankealueelle on metsitys tai viljelykäyttö. Arviointiselostuksessa on esitettävä, miten hankkeen seurauksena muuttuvat hydrologia ja tulvaherkkyys vaikuttavat alueen jälkikäyttöön huomioiden se tosiseikka, että suon pinta tulee turpeen poiston seurauksen laskemaan huomattavasti.

EU:n vesipuitedirektiivin ja lain vesienhoidon järjestämisestä (1299/2004) velvoittama vesiensuojelun ja hoidon yleinen tavoite on vesistöjen vähintään hyvä ekologinen tila vuoteen 2015 mennessä. Ympäristöhallinnon koordinoimassa valmistelutyössä Rikkajoki, Näläntöjärvi, Jylängönjoki ja Osmanginjärvi on määritelty vesimuodostumiksi, joiden kohdalla hyvän tilan saavuttaminen edellyttää kuormituksen merkittävää vähentämistä. Mallitarkastelujen ja asiantuntija-arvion perusteella alueen vesistöihin kohdistuvaa fosforikuormitusta tulisi alentaa n. 30 % nykytasosta. Myös kiintoainespitoisuuksien vähentämiselle on tarvetta. Arviointiselostuksessa on syytä huomioida valmisteilla oleva puitedirektiivin tarkoittama vesienhoitosuunnitelma, joka Valtioneuvoston on tarkoitus hyväksyä joulukuussa 2009. Arviointiselostuksessa tulee esittää hankkeesta vastaavan perustelut sille, onko hanke ylipäättään toteutuskelpoinen suhteessa vesienhoitolakiin ja vesienhoitosuunnitelmaan.

Näläntöjärvi kärsii paitsi liian korkeasta ulkoisesta kuormituksesta, myös sisäisestä kuormituksesta. Toimenpiteenä hyvän ekologisen tilan saavuttamiseksi on piakkoin hyväksyttävässä vesienhoitosuunnitelmassa esitetty paitsi ulkoisen kuormituksen vähentämistä, myös järven sisäisiä kunnostustoimenpiteitä. Keskeinen matalan, aikanaan lasketun, mataluuden vuoksi tuuliresuspension aiheuttamasta sisäkuormituksesta kärsivän, järven kunnostustoimenpide olisi vedenpinnan nosto. Arviointiselostuksessa tulisi esittää arvio miten Näläntöjärven mahdollinen vedenpinnan nosto vaikuttaisi lähellä järveä ja korkeustasoltaan alavien tuotantolohkojen käyttöön ja vesiensuojeluratkaisujen toimivuuteen.

Arviointiselostuksessa tulee esittää yksityiskohtainen suunnitelma hankkeen vesistövaikutusten seurannasta.

Virkistyskäyttö

Hankkeen vaikutusalueen kalaston ja kalastuksen osalta on ohjelmassa puutteita osakuntien ja kalastusalueen lausuntojen mukaisesti. Tietoja tulee tarkentaa arviointiselostukseen ohjelmassa esitetyin menetelmin.

Arviointiohjelman mukaan kalastolliset vaikutukset tarkastellaan samalta alueelta kuin vesistövaikutukset. Kuten aiemmin on todettu, vesistövaikutuksia tulisi tarkastella Osmanginjärveen saakka, joten myös kalastovaikutusten tarkastelu tulee ulottaa Remes/Jylängönjokeen ja Osmanginjärveen asti.

Marjastuksen ja virkistyskäytön osalta tulee arvioinnissa erityisesti huomioida se, että osa hankealueesta on ojittamatonta aluetta. Haastatteluissa ja sosiaalisten vaikutusten kyselyssä tulee pyrkiä selvittämään, mikä merkitys ojittamattomalla suoalueella on asukkaille, metsästäjille ja luontoharrastajille.

Melu ja pöly

Arviointiohjelman mukaan ympäristövaikutusten arvioinnin aikana selvitetään melun ja pölyn leviämismallinnuksen tarve. Tämä jättää auki sen, tullaanko leviämismallinnukset tekemään vai ei. Luodesuon turvetuotantoalue on laaja kokonaisuus, jonka läheisyydessä sijaitsee useita asuttuja kiinteistöjä. Tästä syystä toiminnasta aiheutuvan melun ja pölyn arvioimiseksi tulee käyttää leviämismallinnusta. Mallinnuksella on arvioitava varsinaisen toiminta-alueen melun ja pölyn lisäksi turpeen kuljetuksesta aiheutuvasta liikenteestä syntyvät melu- ja pölyvaikutukset. Mallinnuksessa tulisi esittää melun ja pölyn vyöhykkeisyys eri tuotantomenetelmittäin. Mallinnuksen tulosten perusteella tulee pystyä arvioimaan, tarvitaanko toiminnoista aiheutuvien melutasojen alentamiseksi meluntorjuntatoimenpiteitä. Tulokset melun ja pölyn vyöhykkeisyydestä tulee esittää myös selkeästi ymmärrettävällä kartalla, johon kaikki asutut kiinteistöt on merkitty. Tarvittavat melun ja pölyn leviämiselvitykset on tehtävä kokeneen ammattitaitoisen asiantuntijan toimesta. Arviointiselostuksessa tulee painottaa keinoja melu- ja pölyhaittojen vähentämiseksi.

Pölyn osalta kokonaisleijuman (TSP) lisäksi laskennoissa tulee arvioida hengitettävien hiukkasten (PM10) ja pienhiukkasten (PM 2.5) ohjearvoihin verrattavat pitoisuudet.

Liikenne

Luodesuon hankkeen aiheuttama liikenne ja selvitettävät liikennevaikutukset on esitetty arviointiohjelmassa kattavasti. Liikenteen osalta ei kuitenkaan ole huomioitu Luodesuon, Haisurämeen sekä Jokisuon turvetuotantohankkeiden yhteisvaikutuksia, jotka tulee sisällyttää arviointiselostukseen.

Liikenteen osalta on arvioitava myös työkoneiden liikkumisen vaikutukset maantien poikki, koska tuotantolohkoja sijaitsee välittömästi maantien molemmin puolin.

Kaikkien vaikutusten arvioinnissa on huomioitava toiminnan sijoittuminen välittömästi maantien varteen. Vaikutuksia (esim. pöly, tielle kulkeutuva turve) on arvioitava kattavasti maantien liikennöitävyyden ja liikenneturvallisuuden kannalta. Vaikutuksia on arvioitava myös tierakenteiden vakauden ja vesiolosuhteiden kannalta. Erityisesti on selvitettävä vesienjohtamisen vaikutukset ja turvallisuus tierumpujen riittävyden kannalta kaikkina vuodenaikoina ja poikkeusolosuhteissa.

Talous ja elinkeinot

Arviointiselostuksessa tulee ohjelmassa mainitun lisäksi ottaa huomioon hankkeen mahdolliset negatiiviset vaikutukset tuotantoalueen lähi – ja lomakiinteistöjen arvoon.

Hankealueen läheisyydessä on paljon peltoja. Arviointiselostuksessa tulee selvittää, missä käytössä hankkeen vaikutuspiirissä olevat pellot ovat ja mitä vaikutuksia hankkeesta on peltojen käytölle. Selostuksessa tulisi esittää, miten viljan tai nurmen sekaan leviävä turvepöly voi vaikuttaa viljan ja nurmen hyödyntämiseen esimerkiksi karjan rehuna.

Arviointiohjelman mukaan todennäköisin jälkikäyttömuoto hankealueelle on metsitys tai viljelykäyttö. Myös alueen jälkikäytön positiiviset ja negatiiviset seuraukset tulee arvioida.

Sosiaaliset vaikutukset ja vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen

Arviointiohjelmassa on esitetty lähinnä yleisellä tasolla kuinka vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen arvioidaan. Arviointiohjelmassa erityisesti melu- ja pölyvaikutukset liittyvät läheisesti ihmisten terveyteen ja elinoloihin. Näitä tekijöitä hankkeesta vastaavalla on tarkoitus selvittää sinänsä kattavin menetelmin. Arviointiselostuksessa näiden tekijöiden vaikutusta tulee tarkastella myös osana sosiaalisia ja terveydellisiä vaikutuksia. Itä-Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosasto on esittänyt lausunnossaan monia näkökohtia, jotka tulee pyrkiä ottamaan huomioon arviointiselostuksessa.

Hanketyyppiin liittyviä onnettomuusriskejä on arviointiohjelmassa käsitelty niukasti. Onnettomuustilanteiden todennäköisyyttä ja seurauksia sekä riskeihin varautumista, ilkivalta mukaan lukien, on syytä pohtia tarkemmin arviointiselostuksessa. Poikkeustilanteiden osalta tulee arvioida, miten ne voivat vaikuttaa ympäröivään asutukseen ja elinkeinonharjoittamiseen ja miten haitallisia vaikutuksia voi estää.

Epävarmuustekijät ja oletukset

Arvioinnissa on kiinnitettävä huomioita selvityksiin, tutkimuksiin ja olettamuksiin liittyviin epävarmuustekijöihin, joiden vaikuttavuutta arviointitulokseen tulee arviointiselostuksessa tarkastella kokonaisvaltaisesti ja kattavasti. Esimerkkinä epävarmuuksista mainittakoon kasvillisuus- ja linnustoselvitysten maastokartoituksen osuminen sopivimpaan ajankohtaan, vesistökuormituksen vaihtelu sateisuuden mukaan tai melu- ja pölyvaikutusten arviointi tietyissä olosuhteissa tehtyjen mittausten perusteella. Mikäli epävarmuudet käytettävien aineistojen osalta aiheuttavat merkittävää epäluotettavuutta itse arvioinnin tulokseen, tulee näiltä osin lähtöaineistoja täydentää ja ajantasaistaa.

Haitallisten vaikutusten vähentäminen

Arviointiselostuksessa tulee esittää haittojen vähentämiskeinoja sekä niiden soveltuvuutta juuri tähän hankkeeseen mm. vesistö-, luonto-, melu-, pöly- ja liikennevaikutusten osalta. Erityisesti tulvaherkän tuotantoalueen vesiensuojelullisia toimia tulee suunnitella tavallista suuremmalla huolellisuudella.

Osallistuminen

Yleisön oikea-aikaisella ja riittävällä tiedottamisella varmennetaan se, että kaikilla on tieto siitä kuinka hanke etenee.

Arviointiohjelmassa esitetty jatkoaikataulu hankkeelle ei ole realistinen ja se tulee päivittää arviointiselostukseen.

Raportointi

Arviointiohjelma on laadittu huolellisesti ja johdonmukaisesti. Asioiden havainnollisuutta voi edelleen parantaa esittämällä selvitysten tuloksia mahdollisimman paljon kartoilla ja vertailutaulukoissa. Selostukseen voisi liittää listan turvetuotannon keskeisistä termeistä selityksineen.

Arviointiselostuksessa on YVA- asetuksen mukaisesti tuotava esille, miten yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on otettu huomioon ja esitettävä selvitys arviointimenettelyn vaiheista osallistumismenettelyineen.

YHTEENVETO

Ympäristökeskus katsoo arviointiohjelman täyttävän YVA- asetuksen (713/2006) 9 §:n sisällölliset vaatimukset. Arviointiohjelmassa eri vaikutusten painoarvo on melko hyvin tasapainossa keskenään. Arviointiohjelma on kirjoitettu monin paikoin yleisellä tasolla, joten arvioinnin lopputulos on pitkälti kiinni selostuksen täsmällisyydestä. Sen vuoksi arviointiselostuksessa tulee painottaa myös käytettyjen menetelmien kuvaamista, jotta selostuksen luotettavuuteen voidaan ottaa kantaa. Selvitysmenetelmät ja vaikutusalueet eivät arviointiohjelmassa olleet vielä täysin jäsenyneitä.

Erityisesti vesistövaikutuksissa tulee kiinnittää huomiota siihen, että raportista on luettavissa tämän hankkeen suhteellinen osuus valuma-alueen kokonaiskuormituksesta ja muun turvetuotannon yhteiskuormituksesta edellä lausunnossa tarkemmin kuvatulla tavalla. Tuotantoalueen tulvaherkkyys ja sen aiheuttama ympäristövaikutus tulee selvittää hankkimalla riittävät tiedot alueen hydrologiasta ja vedenlaadusta ja tulee esittää tulva-aluekartat sekä mahdolliset tulvantorjuntakeinot haittojen vähentämiseksi. Vesistö- ja kalastovaikutusten arviointi tulee ulottaa Osmanginjärveen saakka, koska Luodesuon ja muiden vireillä olevien turvetuotantohakkeiden yhteisvaikutus voi olla Osmanginjärven kannalta merkittävä.

Arviointiselostuksessa tulee kuvata hankkeen suhdetta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin.

Arviointiselostuksessa tulee esittää ehdotus keinoista päästöjen ja kielteisten vaikutusten vähentämiseksi. Turvetuotannossa on monia työvaiheita, koneita ja menetelmiä sekä vesiensuojeluratkaisuja, joiden oikealla valinnalla, sijoittelulla ja käytöllä voidaan huomattavasti pienentää ympäristövaikutuksia. Näitä teknisiä ratkaisuja ja niiden käyttöä sekä vaikutuksia tällä hankealueella tulee arviointiselostuksessa kuvata riittävän tarkasti. Näin voidaan varmistua parhaan käyttökelpoisen tekniikan ja käytäntöjen noudattamisen periaatteesta. Näiden ympäristönsuojeluun vaikuttavien ratkaisujen sijoittumista suolle kuvaavan kartan on oltava ymmärrettävä niin maallikoille kuin asiantuntijoillekin. Selostukseen voisi liittää listan turvetuotannon keskeisistä termeistä selityksineen. Selostuksessa tulee esittää ymmärrettävällä tavalla hankkeen vaihtoehtojen vertailu, selvitys arviointimenettelyn vaiheista osallistumismenettelyineen, tulevat seurannat sekä selvitys siitä, miten yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on otettu huomioon.

ARVIOINTIOHJELMAN JA YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on nähtävillä arviointiohjelman kanssa arviointimenettelyn ajan 17.11.2009 alkaen Pohjois-Savon ympäristökeskuksessa ja Kiuruveden kaupungissa. Lausunto on myös luettavissa osoitteessa www.ymparisto.fi/psa.

JAKELU JA MAKSUT

Vapo Oy / Mirja Juntunen
 Paikalliset polttoaineet
 PL 22
 40101 Jyväskylä

Kuopion Energia Oy / Matti Voutilainen
 Snellmaninkatu 25
 70100 KUOPIO

Yhteysviranomaisen lausunnosta peritään ympäristöministeriön asetuksen alueellisten ympäristökeskuskusten maksullisista suoritteista (1387/2006) mukainen maksu. Maksun määräytymisessä on huomioitu, että vaikutukset ulottuvat yhden kunnan alueelle.

Maksu on 4370 euroa, joka jakautuu hankkeesta vastaavien kesken seuraavasti:
 Vapo Oy:ltä peritään maksusta 75 % eli 3277,50 euroa ja Kuopion Energia Oy:ltä 25 % eli 1092,50 euroa.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua maksun määränneeltä viranomaiselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.

Johtaja

Markku Henttonen

Ylitarkastaja

Ossi Tukiainen

Liitteet: Ympäristövaikutusten arvioinnissa käytettäviä käsitteitä
 Kopiot annetuista lausunnoista ja mielipiteistä (hankkeesta vastaavalle)

Luettelo lausunnon/muistutuksen antajista:

- Pohjois-Savon riistanhoitopiiri
- Terveempi Onkivesi ry
- Kiuruveden kalastusalue
- Itä-Suomen työsuojelupiirin työsuojelutoimisto
- Henkilö A.A
- Remekselän, Niemisjärven ja Kämärän osakaskunnat
- Itä-Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosasto
- Henkilö B.B. ja viisitoista muuta allekirjoittajaa
- Savo-Karjalan tiepiiri
- Ylä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymä
- Henkilöt C.C. ja D.D.
- Pohjois-Savon liitto

Tiedoksi: Ekometsätalouden liitto ry, Hannu Hyvönen
Kiuruveden kaupunginhallitus
Kiuruveden kaupunki, tekninen virasto
Pohjois-Savon työvoima- ja elinkeinokeskus
Ylä-Savon Kehitys Oy
Kiuruveden Luonnonystävät ry, Susanna Rytönen, Asematie 20,
74700 Kiuruvesi
Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry
Pohjois-Savon metsäkeskus, Kuopio
Pohjois-Savon pelastuslaitos
Ylä-Savon Vihreät ry